

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 85

2017

zeszyt 4

Kwartalnik „Przegląd Biblioteczny” jest wykazywany na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z liczbą 9 punktów

TREŚĆ

ARTYKUŁY

- KATARZYNA JAMROZIK, MAŁGORZATA KORCZYŃSKA-DERKACZ: Problematyka prasoznawcza na łamach wybranych polskich czasopism bibliologicznych. 443
- ANNA MAŁGORZATA KAMIŃSKA: Miary podobieństw łańcuchów znakowych a deduplikacja rekordów w bibliograficznych bazach danych. 477
- JUSTYNA JASIEWICZ: Obszary, problemy i metody badawcze library and information science. Część I 496

KONFERENCJA GENERALNA IFLA – WROCŁAW 2017

- „Biblioteki. Solidarność. Społeczeństwo”. Światowy Kongres Bibliotek i Informacji i 83. Konferencja Generalna IFLA (Wrocław, 19-25 sierpnia 2017 r.) (*Elżbieta Barbara Zybert*). 513
- Sprawozdanie z wystąpień poświęconych zagadnieniom edukacji informacyjnej podczas 83. Konferencji Generalnej Międzynarodowej Federacji Bibliotekarskich Stowarzyszeń i Instytucji (IFLA) (Wrocław, 19-25 sierpnia 2017 r.) (*Joanna Potęga, Agnieszka Wróbel, Zuza Wiorogórska*) 530
- Kongres IFLA we Wrocławiu – Droga do sukcesu (*Andrzej Ociepa*). 539

SPRAWOZDANIA

- „Bibliotekarz nowej generacji”. Ogólnopolska Konferencja Naukowa (Płock, 6 października 2017 r.) (*Mariola Antczak, Monika Wachowicz*) 541
- „Tworzenie Narodowego Zasobu Bibliotecznego”. Konferencja naukowa (Warszawa, 12 października 2017 r.) (*Agnieszka Gołda*) 545
- „Czasopisma społeczne, kulturalne, artystyczne i literackie we współczesnej bibliotece”. Konferencja naukowa (Zielona Góra, 8-9 listopada 2017 r.) (*Monika Simonjetz*) 549

RECENZJE I PRZEGLĄDY PIŚMIENICTWA

- Encyklopedia książki*. Red. Anna Żbikowska-Migoń, Anna Skalska-Zlat. T. 1: *Eseje. A-J*; T. 2: *K-Z*. Wrocław: Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2017 (*Jacek Wojciechowski*) 553
- Przegląd piśmiennictwa krajowego (*Barbara Koryś*). 561
- Z lektur zagranicznych (*Jacek Wojciechowski*). 565
- Z ŻYCIA SBP. 583

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

- Hanna Zasadowa (25 maja 1920 – 12 sierpnia 2017) (*Wanda Kronman-Czajka*) 597
- Hanna Zasadowa – praca i walka dla Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Głosa (*Andrzej Mężyński*). 599

- WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW 604

KATARZYNA JAMROZIK
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
e-mail: katarzyna.jamrozik@uwr.edu.pl

MAŁGORZATA KORCZYŃSKA-DERKACZ
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
e-mail: malgorzata.derkacz@uwr.edu.pl

PROBLEMATYKA PRASOZNAWCZA NA ŁAMACH WYBRANYCH POLSKICH CZASOPISM BIBLIOLOGICZNYCH

Katarzyna Jamrozik, magister informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, doktorantka w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania naukowe: jednodniówki, historia prasy sportowej, architektura informacji, eksploracja danych, funkcjonalność stron internetowych.

Małgorzata Korczyńska-Derkacz, dr hab., profesor w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego; zainteresowania naukowe: kultura książki i bibliotek XIX i XX w.; bibliologia; prasoznawstwo; historia mediów i społecznego komunikowania, cenzura i manipulacja informacją; autorka książek: *Państwowy Instytut Książki (1946-1949) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce* (Wrocław 2011), *Kronika Państwowego Instytutu Książki (1945-1949)*. Wstęp, przypisy i opracowanie Małgorzata Korczyńska-Derkacz (Warszawa 2015).

SŁOWA KLUCZOWE: Prasoznawstwo. Bibliologia. „Bibliotekoznawstwo”. „Studia o Książce i Informacji”. „Studia o Książce”. „Roczniki Biblioteczne”. „Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi”. „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”. „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze”. „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”. „Kieleckie Studia Bibliologiczne”. „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”. „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”. „Toruńskie Studia Bibliologiczne”.

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – Wspólny rodowód bibliologii i prasoznawstwa oraz podobieństwa w zakresie przedmiotu badań, stosowanej metodologii, celów badań i miejsca w klasyfikacji nauk powodują jednocześnie prezentowanie tematyki obu tych dyscyplin w czasopismach o charakterze bibliologicznym. Celem artykułu było zbadanie obecności tematyki prasoznawczej w czasopismach wydawanych przez instytuty kształcące pracowników książki we Wrocławiu, w Warszawie, w Krakowie, w Kielcach, w Toruniu. Analizie poddano siedem tytułów i ich kontynuacje: seria „Bibliotekoznawstwo” (kontynuacja: „Studia

o Książce i Informacji”), „Studia o Książce”, „Roczniki Biblioteczne”, „Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” (kontynuacja: „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”), „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze” (kontynuacja: „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”), „Kieleckie Studia Bibliologiczne” (kontynuacja: „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”) oraz „Toruńskie Studia Bibliologiczne”. **Metoda badań** – wykorzystana została metoda analizy ilościowej, gdzie jednostką obliczeniową był artykuł (nie uwzględniano recenzji, przeglądów i polemik) o tematyce prasoznawczej, opublikowany na łamach wybranego czasopisma bibliologicznego. **Wyniki i wnioski** – badanie wykazało, iż tylko 14% wszystkich opublikowanych artykułów naukowych porusza problematykę prasoznawczą. Potwierdziło też znaczne rozproszenie artykułów naukowych.

ANNA MAŁGORZATA KAMIŃSKA
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
e-mail: anna.kaminska@us.edu.pl

MIARY PODOBIEŃSTW ŁAŃCUCHÓW ZNAKOWYCH A DEDUPLIKACJA REKORDÓW W BIBLIOGRAFICZNYCH BAZACH DANYCH

Anna Małgorzata Kamińska, dr, adiunkt w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, pracownik Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach. W 2016 r. obroniła rozprawę doktorską „Informacja naukowa o górnictwie w świetle wydawnictw ciągłych uczelni technicznych w Polsce (1945-1989)” na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół trzech uzupełniających się obszarów: informatologia, graficzne języki komunikacji oraz wizualizacja informacji.

SŁOWA KLUCZOWE: Bibliograficzne bazy danych. Deduplikacja rekordów. Podobieństwo łańcuchów znakowych. Scalanie rekordów.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Celem artykułu jest przedstawienie metody deduplikacji/łączenia (ang. *deduplication/linkage*) rekordów opisujących jednostki bibliograficzne w bazach danych opartej na miarach podobieństw łańcuchów znakowych. Algorytm opracowano na podstawie własnych doświadczeń nabytych podczas tworzenia bibliograficznej bazy danych oraz podczas realizacji badań bibliometrycznych, na podstawie publicznie dostępnych bibliograficznych baz danych. Formalny opis metody zilustrowano przykładami zaczerpniętymi z krajowej bibliograficznej bazy CYTBIN. **Metody badawcze** – Opracowanie metody wymagało przeglądu architektur informacyjnych wybranych krajowych bibliograficznych baz danych, określenia typologii problemów ich dotyczących, wynikających nie tylko z przyjętych modeli składowania danych, ale i budowy graficznych interfejsów użytkownika, którymi są zasilane, analizy i wyboru miar podobieństw łańcuchów znakowych oraz ostatecznie zaproponowania miary złożonej umożliwiającej ewaluację podobieństwa rekordów bibliograficznych w oparciu o wartości ich atrybutów składowych. **Wyniki** – Przedstawione na przykładzie danych pochodzących z wybranej bazy bibliograficznej wyniki pozwoliły empirycznie zweryfikować użyteczność zaproponowanej metody. Dodatkowo dokonano analizy rozkładu podobieństwa rekordów bibliograficznych bazy CYTBIN określanego na podstawie zaproponowanej metody złożonej i metody opartej na mierze Jaro-Winkler wyliczanej dla tytułów jednostek bibliograficznych. **Wnioski** – Zaproponowana metoda, po dostrojeniu jej parametrów do specyfiki (występujących anomalii) konkretnych baz bibliograficznych, może być wprost zastosowana do poprawy jakości opisów bibliograficznych w nich gromadzonych, zarówno w proaktywnym modelu pracy (przed zatwierdzeniem opisu przez operatora), jak i modelu reaktywnym (weryfikacja wszystkich lub nowo zgromadzonych rekordów wykonywana np. w czasie mniejszego obciążenia systemu w dobowych odstępach czasu).

JUSTYNA JASIEWICZ
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii
Uniwersytet Warszawski
e-mail: justyna.jasiewicz@uw.edu.pl

OBSZARY, PROBLEMY I METODY BADAWCZE LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE CZĘŚĆ I

Justyna Jasiewicz, dr, adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się problemem kompetencji informacyjnych młodzieży, społecznymi konsekwencjami korzystania z Internetu oraz przemianami mediów masowych w perspektywie rozwoju ICT. Autorka publikacji *Kompetencje informacyjne młodzieży* (Warszawa, 2012) oraz licznych artykułów naukowych i popularnonaukowych publikowanych w pracach zbiorowych, „Przeglądzie Bibliotecznym”, „Information-Wissenschaft und Praxis”, „Gazecie Wyborczej”, współautorka pracy *Informacja zdrowotne. Oczekiwania i kompetencje polskich użytkowników* (Warszawa 2013). Członkini licznych zespołów badawczych, ekspertka szeregu organizacji pozarządowych, w tym Fundacji Orange i Fundacji Nowoczesna Polska, w latach 2014-2016 head of research w Centrum Cyfrowym Projekt: Polska.

SŁOWA KLUCZOWE: Bibliologia i informatologia. *Library and information science*. Obszary badawcze. Metody badawcze. Bibliometria

ABSTRAKT: **Teza/cel artykułu** – Celem niniejszego badania jest określenie kluczowych obszarów badawczych, które obecnie dominują w dyscyplinie *library and information science* oraz identyfikacja najczęściej wykorzystywanych metod i technik badawczych. Jest to pierwsza część artykułu otwierającego cykl tekstów poświęconych problematyce metod badawczych stosowanych w obszarze LIS. **Metoda** – Na potrzeby opracowania niniejszego artykułu przeprowadzono przegląd piśmiennictwa (w pierwszej części) oraz analizę bibliometryczną na podstawie 2190 abstraktów artykułów opublikowanych w najważniejszych czasopismach z obszaru *information science* (w drugiej części). **Wyniki** – Wykazano, które zagadnienia i problemy badawcze są obecnie kluczowe dla LIS – zarówno na podstawie opracowań teoretycznych, jak również pomiarów biblio- i naukometrycznych. Zidentyfikowano najważniejsze metody i techniki badawcze: badania bibliometryczne, *big data*, analiza literatury. Wykazano rzadsze wykorzystywanie metod badawczych wymagających interakcji z respondentem: wywiadów, eksperymentów, obserwacji oraz triangulacji metodologicznej. **Wnioski** – Ze względu na dobór czasopism do analizy bibliometrycznej zasadne wydaje się przeprowadzenie w przyszłości analogicznego pomiaru w oparciu o czasopisma z obszaru *library science*.